

Sygn. akt I C 762/18

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2018 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Jacek Głowacz

Protokolant: st. sekr. sąd. Wojciech Charciarek

po rozpoznaniu w dniu 30 października 2018 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa W. M. i E. M.

przeciwko H. M.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 762/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 4 czerwca 2018 r. powodowie W. M. i E. M. jako wspólnicy spółki cywilnej (...). H. L. wnieśli o zasądzenie od pozwanej H. M. kwot 387, 05 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 czerwca 2001 r. do dnia zapłaty i 193, 07 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Uzasadniając to żądanie podali, że pozwana w 1995 r. zawarła umowę kredytową z bankiem (...) S.A. za pośrednictwem Firmy Handlowej (...), która była odpowiedzialna za brak spłaty kredytu. Bank zaspokoił należności z środków Firmy Handlowej (...) w 2001 r. Pozwana została wezwana do zapłaty należności w dniu 8 marca 2006 r. /pozew- k. 2-3, 13-14/

Pozwana nie zajęła w sprawie jakiegokolwiek stanowiska.

Sąd ustalił:

W dniu 6 lutego 1995 r. (...) Bank (...) S.A. zawarł z W. M. i H. T. występującymi jako wspólnicy Firmy Handlowej (...) spółki cywilnej z siedzibą w Ł. umowę o współpracy w zakresie ratalnej sprzedaży towarów/usług. Umowa dotyczyła pośrednictwa wspólników spółki cywilnej przy zawieraniu umów o pożyczkę z odbiorcami towarów i usług.

Zgodnie z § 6 umowy, w celu zabezpieczenia pożyczek strony ustaliły, że utworzony zostanie przez pośrednika na jego rachunku prowadzonym w Oddziale (...) S.A. Fundusz Gwarancyjny w wysokości 3% kwoty udzielonych pożyczek. Pośrednikowi nie przysługiwało prawo dysponowania środkami Funduszu. Pośrednik udzielił bankowi odrębnego, nieodwołalnego pełnomocnictwa do pobierania należności osobom zatrudnionym na stanowiskach Dyrektora Oddziału i Dyrektora Finansowego lub przez nie wskazanym. Z Funduszu pokrywane miały być niespłacone w terminie raty, odsetki oraz koszty windykacyjne. Uruchomienie Funduszu miało nastąpić w przypadku nieskutecznego postępowania windykacyjnego. W przypadku braku środków na Funduszu, pozostała kwota należności miała być pokryta w 70% przez bank i w 30% przez pośrednika w terminie 30 dni. W przypadku, gdy ściąganie pożyczki ze względu na sytuację ekonomiczną pożyczkobiorcy było mało prawdopodobne, (...) S.A. mógł zaspokoić się z

Funduszu Gwarancyjnego. Ostateczne rozliczenie Funduszu miało nastąpić po rozwiązaniu umowy i rozliczeniu umów o pożyczki zawartych na jej podstawie. Niewykorzystana kwota miała zostać podzielona pomiędzy stronami w częściach wynoszących po 50% dla każdej ze stron. /bezsporne; kopia umowy- k. 6-7/

W dniu 8 czerwca 2001 r. (...) . H. (...) uiściła na rzecz Banku (...) S.A. III Oddziału w Ł. kwoty 329, 87 zł, 193, 94 zł i 57, 18 zł tytułem spłaty kredytu zaciągniętego przez pozwaną. /bankowa nota memorialowa- k. 4; potwierdzenie wpłaty- k. 5/

W piśmie z dnia 8 marca 2006 r. powód wezwał pozwaną do dobrowolnego uregulowania w terminie 7 dni należności z tytułu umowy kredytowej z dnia 14 września 1995 r. zawartej z (...) S.A. stanowiącej wierzycelność (...) w wysokości 580, 12 zł z należnymi odsetkami od dnia 9 czerwca 2001 r. do dnia zapłaty i kosztami wezwania. /pismo- k. 8/

W. M. rozpoczął wykonywanie działalności gospodarczej w dniu 1 grudnia 1992 r., a E. M. – w dniu 25 czerwca 1998 r. Z dniem 1 stycznia 2017 r. powodowie zawiesili wykonywanie działalności gospodarczej w spółce cywilnej Firma Handlowa (...). /wydruki (...) k. 9/

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny. Nie zmienia to faktu, że jest materiał dowodowy zaprezentowany przez powoda obarczony jest poważnymi deficytami merytorycznymi.

Przede wszystkim powód nie przedstawił jednak jakichkolwiek dowodów na to, że pozwana zawarła w dniu 14 września 1995 r. umowę kredytu z (...) Bankiem (...) S.A., a jego następcą prawnym lub kontynuatorem jest (...) S.A. i nie wywiązała się z obowiązku spłaty kredytu.

Brak jest również dowodów na to, że stosunek prawny spółki cywilnej łączący powodów jest tożsamy ze stosunkiem spółki cywilnej pomiędzy stronami umowy o współpracę z (...) Bankiem (...) S.A., tj. W. M. i H. T.. W szczególności, do akt sprawy nie złożono odpisu umowy lub umów spółki, a także uchwał lub innych dokumentów potwierdzających zmiany podmiotowe kręgu wspólników. Brak wobec tego podstaw do przyjęcia, że powodowie mogą skutecznie dochodzić należności na podstawie umowy o współpracę zawartej przez bank ze wspólnikami innej spółki cywilnej (ściślej: ze stronami innej umowy spółki cywilnej).

Jak ponadto ustalono, wspólnikiem spółki cywilnej (...) stała się dopiero w dniu 25 czerwca 1998 r. Tym niemniej, zgodnie z treścią wpisów dotyczących powodów w Centralnej Ewidencji i (...) Działalności Gospodarczej, wykonywanie działalności gospodarczej przez oboje powodów w ramach przedmiotowej spółki zostało zawieszona z dniem 1 stycznia 2017 r. Trudno wobec tego uznać, że wytaczając powództwo w tej sprawie prowadzą oni sprawy spółki w rozumieniu art. 865 k.c.

Brak jest wreszcie dowodu na istnienie umowy, która byłaby podstawą do zaspokojenia zobowiązań pozwanej względem pożyczkodawcy (np. umowy poręczenia), bądź też byłaby podstawą przeniesienia wierzycelności pożyczkodawcy na powodów (np. umowy przelewu).

Sąd zważył:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Również w przypadku wyrokowania zaocznego nie wszystkie twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie mogą zostać przyjęte jako prawdziwe, gdy budzą uzasadnione wątpliwości (art. 339 § 2 k.p.c.).

Zgodnie z art. 518 § 1 k.c., osoba trzecia, która spłaca wierzyciela, nabywa spłaconą wierzycelność do wysokości dokonanej zapłaty:

- 1) jeżeli płaci cudzy dług, za który jest odpowiedzialna osobiście albo pewnymi przedmiotami majątkowymi;
- 2) jeżeli przysługuje jej prawo, przed którym spłacona wierzycelność ma pierwszeństwo zaspokojenia;

3) jeżeli działa za zgodą dłużnika w celu wstąpienia w prawa wierzyciela; zgoda dłużnika powinna być pod nieważnością wyrażona na piśmie;

4) jeżeli to przewidują przepisy szczególne.

W niniejszej sprawie powodowie w istocie powołują się na wstąpienie w prawa zaspokojonego wierzyciela z uwagi na zaspokojenie należności dłużnika przez wspólników spółki cywilnej (...). H. (...). Wymaga to jednak wykazania przede wszystkim przesłanek opisanych w art. 518 § 1 k.c. jak chociażby istnienia osobistej odpowiedzialności za cudzy dług (i istnienia samego długu), dokonania zapłaty za zgodą dłużnika, czy w oparciu o przepisy szczególne.

Powodowie tymczasem wskazują jedynie na fakt zapłaty określonych kwot na rzecz Banku (...) S.A. III Oddział w Ł. oraz umowę o współpracę zawartą przez W. M. i H. T. (a więc wspólników spółki cywilnej o innym składzie osobowym) z innym bankiem ((...) Bankiem (...) S.A.). Brak jest przy tym jakiegokolwiek podstawy ustawowej lub umownej do przyjęcia, że zapłata ta skutkuje powstaniem roszczenia regresowego lub wstąpieniem w prawa zaspokojonego wierzyciela w stosunku do pożyczkobiorcy.

Powodowie powołują się na § 6 umowy o współpracę przewidujący specyficzne zabezpieczenie spłaty umów pożyczek w postaci utworzenia Funduszu Gwarancyjnego przez wspólników spółki cywilnej (...). H. (...) jako pośredników w zawieraniu umów pożyczek. Z środków Funduszu pokrywane miały być niespłacone w terminie raty, odsetki oraz koszty windykacyjne. Uruchomienie Funduszu miało nastąpić w przypadku nieskutecznego postępowania windykacyjnego. W przypadku, gdy ściągnięcie pożyczki ze względu na sytuację ekonomiczną pożyczkobiorcy było mało prawdopodobne, (...) S.A. mógł zaspokoić się z Funduszu Gwarancyjnego. Ostateczne rozliczenie Funduszu miało nastąpić po rozwiązaniu umowy i rozliczeniu umów o pożyczki zawartych na jej podstawie.

Konstrukcja Funduszu Gwarancyjnego pozwala uznać, że wynikające z niego zabezpieczenie zostało ustanowione przez pośredników na rzecz banku, a nie przez pożyczkobiorcę na rzecz banku. Wobec tego pośrednik regulujący zobowiązania pożyczkobiorcy w stosunku do banku zaspokajał cudzy dług, za który nie był odpowiedzialny osobiście, ani rzeczowo. Z tej też przyczyny brak jest podstaw do stwierdzenia, że pośrednikom (nawet w przypadku wykazania, że są nimi aktualni wspólnicy spółki) przysługuje roszczenie o zwrot uiszczonej kwoty.

Na marginesie odnotować należy, że podstawy takiego roszczenia nie stanowi instytucja bezpodstawnego wzbogacenia i nienależnego świadczenia (art. 405 w zw. z art. 410 k.c.), skoro brak jest bezpośredniości transferu pieniężnego pomiędzy majątkiem powodów, a majątkiem pozwanej.

Pomijając już zasygnalizowany powyżej brak wykazania, że pozwana w ogóle zawarła umowę pożyczki z (...) Bankiem (...) S.A., a jego następcą prawnym miał być Bank (...) S.A., założyć należy, iż pozwana mogła być pożyczkobiorcą wyłącznie jako konsument w rozumieniu aktualnie obowiązującego art. 22¹ k.c. (por. P. Kukuryk, Ewolucja pojęcia „konsument” w polskim prawie cywilnym w: Prace naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 362, Zmiany prawodawstwa gospodarczego w okresie transformacji ustrojowej w Polsce pod red. T. Kocowskiego i K. Marak, Wrocław 2014, s. 211 i n.). Jest bowiem osobą fizyczną, która zawarła umowę pożyczki bez związku z działalnością gospodarczą lub zawodową. Roszczenie o zwrot domniemanej należności było wymagalne najwcześniej od dnia 8 czerwca 2001 r., a wobec tego trzyletni termin przedawnienia roszczenia (związanego z działalnością gospodarczą banku) wynikający z art. 118 k.c. upływał z dniem 8 czerwca 2004 r.

Stanowi to również przeszkodę dla uwzględnienia roszczenia. Zgodnie z dyspozycją art. 118 w zw. z art. 117 § 2¹ k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 9 lipca 2018 r. (art. 5 ust. 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. z 2018 r., poz. 1104), w przypadku roszczeń przeciwko konsumentom przedawnionych w dniu wejścia w życie ustawy z 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, aktualnie nie można domagać się ich zaspokojenia bez względu na to, czy konsument podniesienie zarzut przedawnienia. W świetle treści art. 5 ust. 4 ustawy nowelizującej, roszczenia przedawnione przysługujące przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono

zarzutu przedawnienia, podlegają bowiem z tym dniem skutkom przedawnienia określonym w zmienianej ustawie Kodeks cywilny, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą.

Z tych wszystkich względów powództwo podlegało oddaleniu.